

ในแง่ขององค์กรที่ไม่ใช่องค์กรราชการ ผู้คนที่สนใจในข้อมูลข่าวสาร ต่างรับรู้ร่วมกันว่า สสส. หรือสำนักงานกองทุนการสร้างเสริมสุขภาพ มูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่และสถาบันส่งเสริมสุขภาพไทย เป็นองค์กรที่ทุ่มเทงานเพื่อการศึกษาวิจัย สร้างองค์ความรู้ สร้างคน สร้างเครือข่าย รณรงค์เคลื่อนไหวเพื่อยังประโยชน์แก่สุขภาพของประชาชนในความหมายใหม่ ที่มีได้อาศัยประชาชนเป็นเครื่องมือเพื่อนำไปสู่การตั้งพรรคการเมืองหรือมุ่งสู่อำนาจ

ในแง่ของบุคคล ชื่อของ นายแพทย์หทัย ชิตานนท์ ศาสตราจารย์นายแพทย์ประเวศ วะสี ศาสตราจารย์นายแพทย์ประกิจ วาศนากรกิจ นายไพฑูริย์ วัฒนศิริธรรม นายแพทย์คุณกร บัวสาย บังอร ฤทธิภักดี และโดยเฉพาะ รองศาสตราจารย์นายแพทย์ยงยุทธ ขจรธรรม ผู้วายชนม์เมื่อ 12 ตุลาคม 2547 ฯลฯ ล้วนเป็นกลุ่มคนที่เปี่ยมพลังในการต่อสู้กับปัญหาที่ยาก เพราะเป็นปัญหาเชิงระบบและกระทบโครงสร้าง

ยกกรณีที่เป็นรูปธรรมก็คือ การต่อสู้กับบริษัทฟิลิป มอริส ซึ่งเป็นบริษัทข้ามชาติ หรือส่งสินค้าความตายข้ามชาติ ที่ทำกำไรสูงสุดติดอันดับ 1 ใน 10 ของบริษัทข้ามชาติจากทุกประเทศทั่วโลก โดยมีผลกำไรปีละกว่า 140,000 ล้านบาท

ผลการขายสินค้าทำร้ายสุขภาพ ทำลายชีวิต และเป็นพ่อค้าความตายทำให้องค์การอนามัยโลกและองค์กรที่รู้เท่าทัน ฟิลิป มอริส ต่างร่วมมือกันรณรงค์ต่อต้านบริษัทข้ามชาติ ฟิลิป มอริส อย่างเป็นทางการ

ทว่า บริษัทข้ามชาติ เช่น ฟิลิป มอริส ไม่เพียงแต่จะต้องทำทุกวิถีทางเพื่ออนุรักษ์ระบบทุนนิยม โลกาภิวัตน์เอาไว้เท่านั้น แต่ยังใช้นโยบายประชานิยมกับประเทศด้อยพัฒนาและกำลังพัฒนาทั้งหลาย ด้วยการกำหนดนโยบายทางการตลาด ด้วยการสนับสนุนเงินทุนสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ อย่างมีนัยซ่อนเร้น เช่น การสนับสนุนการประกวดศิลปกรรมระดับประเทศ และระดับอาเซียนต่อเนื่องยาวนานนับ 10 ปี

ซึ่ง นายแพทย์หทัย ชิตานนท์ ได้ทำจดหมายถึงบุคคลสำคัญของประเทศหลายท่าน โดยระบุว่า การประกวดศิลปกรรมยอดเยี่ยมแห่งชาติ มีหลักฐานที่เป็นเอกสารลับของ บริษัท ฟิลิป มอริส กำหนดเอาไว้ 2 ประการคือ

ประการแรก เนื่องจากโฆษณาของบริษัทไม่ได้ จึงปรับเปลี่ยนกลยุทธ์การทำตลาดจากการโฆษณาโดยตรงมาเป็นการจัดประกวดศิลปกรรมแทน

ประการที่สอง เพื่อเข้าถึงข้าราชการระดับสูงของประเทศต่างๆ (ที่เป็นสมาชิกอาเซียน)

ทั้ง 2 ประการนี้ นายแพทย์หทัย ชิตานนท์ ได้ทำการรวบรวมหลักฐาน ศึกษาวิจัยเอกสาร และจัดพิมพ์เผยแพร่ต่อสาธารณชน โดยการสนับสนุนของ สสส. ซึ่งหากท่านผู้ใดได้อ่านเอกสารชุดนี้ก็จะพบว่า บริษัท ฟิลิป มอริส สามารถดำเนินการจนบรรลุเป้าหมายในประเทศไทยทั้ง 2 ประการ

โดยการบรรลุเป้าหมายดังกล่าว ฟิลิป มอริส ก็ยังคงเดินหน้ารุกคืบไปสู่ความร่วมมือกับกระทรวงวัฒนธรรม และองค์กรอาเซียน

ศิลปวิจารณ์

อำนาจ เย็นสบาย

3 ปี สสส.

มูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่และศิลปะ (ปลอด) บริษัทบุหรี่

ที่สำคัญ ฟิลิป มอริส กำลังใช้กลวิธีทุกวิถีทางเพื่อฝังรากความเป็นผู้อุปถัมภ์ศิลปะลงในความคิดจิตใจของเยาวชน ด้วยการให้ทุนทางการศึกษาศิลปะผ่านองค์กรตัวแทนไปตามสถาบันการศึกษาที่มีการเรียนการสอนศิลปะสถาบันต่างๆ ในขอบเขตที่ทั่วประเทศ

การรุกคืบโดยการให้ศิลปะเป็นเครื่องมือเพื่อให้ได้มาซึ่งลูกค้ารายใหม่ๆ และผลกำไรเป็นจุดหมาย แม้จะเป็นการรุกคืบที่ได้ผล จนสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ 2 ประการดังที่กล่าวมาแล้ว

แต่ก็ยังมีกลุ่มศิลปินกว่า 24 คน ได้ก่อปรวมตัวเคลื่อนไหวคัดค้านด้วยการจัดให้มีการประชุมสัมมนา จัดพิมพ์เอกสารเผยแพร่ จัดตั้งองค์กรเครือข่าย สร้างสรรค์ผลงาน และเปิดแสดงผลงานการสร้างสรรค์ศิลปะเผยแพร่ต่อสาธารณชนที่สวนสันติชัยปราการ ถนนพระอาทิตย์ เป็นครั้งแรกเมื่อเดือนสิงหาคมที่ผ่านมา พร้อมกับการเตรียมการขับเคลื่อนการสร้างสรรค์งานศิลปะสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน

เพื่อให้เท่าทันบริษัทบุหรี่ข้ามชาติอย่างต่อเนื่องในวาระครบรอบ 3 ปีของ สสส. ในช่วงปลายเดือนพฤศจิกายนนี้

ถ้าหากการเคลื่อนไหวของกลุ่มศิลปินกลุ่มดังกล่าว กลุ่มศิลปินซึ่งสร้างสรรค์งานศิลปกรรมปลอด (บริษัท) บุหรี่ ต่างอาศัยรูปแบบสื่อการแสดงผลที่หลากหลาย ที่สะท้อนอัตลักษณ์เฉพาะตนบนฐานคิดร่วมและผ่านกระบวนการศึกษาข้อมูล จึงส่งผลทำให้ผลงานศิลปะโดยภาพรวมทะลุกรอบขนบนิยม ทวน

กระแสศิลปะแบบแผน ให้อิสระแก่ผู้ชมร่วมตีความ

สะท้อนหลักคิดในการแก้ปัญหาพื้นที่ที่แสดงออก การให้ความสำคัญกับพื้นที่สาธารณะ พื้นที่ชุมชนที่มีศักดิ์ศรีไม่แตกต่างจากพื้นที่ที่เต็มไปด้วยพิธีกรรม

ผลงานของ ถนอม ช่างกดี มงคล เปลี่ยนบางช้าง มาณะ ภูพิชิต ไพศาล เปลี่ยนบางช้าง สุพจน์ ศิริวิจิตร อุดุลย์พันธ์ อิศรางกูร ณ อยุธยา ม.ล.ศักดิ์สิน เกษมสันต์ สิทธิเดช โรหิตะสุข โชติช่วง มีป้อม เต็ดเต๋อ เหล่าสินชัย ฯลฯ คือกลุ่มศิลปินกลุ่มดังกล่าว

ที่ไม่เพียงแต่จะสะท้อนฐานคิดในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะดังที่กล่าวมาข้างต้นเท่านั้น แต่ยังสะท้อนให้เห็นถึงพัฒนาการของระบบโลกาภิวัตน์ของบริษัข้ามชาติ การแผ่ขยายของทุนนิยมโลกาภิวัตน์

การใช้ศิลปะและวัฒนธรรมเป็นเครื่องมือ ที่ศิลปินสามารถศึกษาวิเคราะห์ และนำไปสู่การสร้างสรรค์ศิลปะเพื่อการวิพากษ์อย่างเท่าทัน

สสส. ได้ก้าวล่วงหลุดพ้นการติดกับดักของโครงสร้างการทำลายสุขภาพไปนานแล้ว

มูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ ก็มองทะลุระบบและโครงสร้างของบริษัทข้ามชาติทำลายชีวิตมานานแล้ว

ดังนั้น การที่กลุ่มศิลปินกลุ่มหนึ่ง ที่สามารถมองผ่านม่านควันที่คลุมเครือ สู่ความกระจ่างชัดในจุดหมายของบริษัทค้าความตาย

จึงนับเป็นเรื่องดี ที่ช่วยทำให้ความสิ้นหวังดูมีความหวังขึ้นมา ●